

Numărul 23.

Oradea-mare 4/7 iunie 1900

Anul XXXVI.

Apare duminica. Abonament pe an 16 coroane, pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

C â n i î.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Psyche.

I
*În Aragon, la șese poștă de Pyrenei cu zăpadă,
 Pe panglica de drum ce duce către răsboinică Grenadă,
 E un castel, — zidit în vremuri de cine știe care mână,
 Și-n parcul lor, pe care vine din când în când un prinț
 să-l vadă,
 Trăesc, tovarăș i unui paznic, doi frați, doi credincioși,
 doi câni.*

II

*Flori. Umbră. Pasări. Primăvara, cu tinerețea ei eternă,
 S'a reîntors. — Dar cine geme colo, pe patul de lucernă
 De lângă cele trei boschete? . . Vr'un cerșetor? Vr'un
 Muribund?
 Un câne. S'a culcat, s'ermanul! luându-și un răzor drept
 pernă,
 Și-n ochii lui, trăgând să moară, e o tristețe fără fund.*

III

*E o tristețe mai cumplită să vezi pe cel-l-alt cum îl cată
 De doue nopți și doue zile, cum nu mai ia nici o bucată
 De pâne-n gură, și cum plânge, de la stăpân, din lanț,
 scăpat.
 A treia zi, spectacol splendid; a dat de groapa-'ntunecată
 A celui mort și-n disperare cu ghiarele l-a dezgropat.*

IV

*A trebuit să vie omul, — tot omul mai hidoasă fiară —
 Să-l ia cu sila, să-l înșele, să-și smulgă pe cel mort din
 ghiară,
 Călcând iubirea lui de frate, cum calcă ori-ce simțiment. . .*

*Și sub castănii dintr'o vale, — pe când sglobia primăvară
Părea și ea că se-ntristase, — l-au îngropat în alt mor-
mânt.*

V

*D'aluncă, pe drumul care duce către răsboinică Grenadă,
În parcu-n care doarme mortul, cel-l-alt, stingerul, pe-o
grămadă*

*De fân cosit, o săptămână a stat, nu s'a mișcat de fel;
N'a mai atins nici strop de apă, pe nimeni n'a măi*

*Cu un copil a plâns de doru-î, a plâns . . . până a mu-
rit și el.*

***

*Inteligent stăpân al lumii, perfectă operă a mână
Lui Dumnezeu, iubit prieten, — aveai și tu un frate
bun.*

*Ce s'a făcut? . . . E mort? . . . Nici doliu nu porți, nici nu
te ved nebun.*

Mărturisește cu rușine că mai de inimă sînt căni.

HARALAMB G. LECCA.

Între aur și iubire.

(Urmare.)

Aceasta s'a grăbit la început să-i răspundă tele-
grafic :

„Paris.

„Vestea sinistă m'a năucit. Nebun de durere,
plâng eu voi. Dăcu să ve aibă în paza sa.

„Al teu văr *Emil*“.

Peste câteva zile i-a scris o scrisoare lungă și
duioasă, prima scrisoare ce i-o scriea verișoarei sale
din Paris, pe ale cărei rînduri se distingeau stropi
mari de lacrimi — adănc impresionat de durerosul
eveniment și în care scrisoare îi făcea cunoscut, că
după terminarea examenului, se va înapoiă în țară,
și va mai trăi în apropierea scumpei sale verișoare, de
care-l lega niște amintiri sfinte, „ce nu mi se vor
șterge din pervazul minții“ încheiă Emil scrisoarea.

Printre cei sosiți spre a condola familia Za-
valu, venise și avocatul Pleșoianu, intim amic cu re-
posatul, un om în vîrstă de vre-o 37 de ani, cu o
figură brunetă, a cărui avere se ridică la mai multe
miloane.

Înfățișarea îngerească a Aurorei, care suspină
la căpeteul părintelui ei, îl uimise.

Într'adevăr, copila aceasta, care atingea al 17-lea
an al vârstei sale, părea făcută numai spre a fi ad-
mirată de muritori.

Culoarea ochilor ei mari, rivalisă cu cea a
unui cer limpede de maiu pe albastrul căruia se răs-
frîng primele raze ale astrului; iar globii aceia mi-
nunați mai erau umbriți de niște pleoape ce-i per-
petuau niște umbre așa de dulci, împregiurul cear-
cânelor!

Apoi gurița ei mărginită de niște buze în forma
unui bobocel de trandafir abia întredeschis, printre
care lăsă să se întrevadă doue șiruri de dinți așa de
albi și atât de fini! Iar perul ce împodobiă acest cap
minunat, părea a-i formă o aureolă, ca a celor sfinte,

ce se ved pictate de maestri pe părății cate-
dralelor.

Ochii avocatului fură ca un aparat fotografie
care i-o reproduseră instantaneu în minte și n'a pu-
tut-o uită din seara aceea.

Câteva cuvinte schimbate cu dînsa, atunci când
urmele lacrimilor îi brăzdau fața imbojurnată, îl im-
presionase așa de mult, încât, i se pără că are ina-
ntea lui un tip de bunătate îngerească, ce se mai
găsese prin cărțile geniiilor lumii.

Cu toată silința ce si-o dete dl Pleșoianu de a
o îmbărbătă și prin cuvinte bine chibzuite de a-i
deschide perspectiva unui viitor strălucit pentru dînsa,
totuși nici el nu s'a putut reținea să nu lăcrimeze,
când auzi glasul ei înecat în suspine :

— Eră așa de bun, bietul tată, dle Pleșoianu!
Cum a putut să fie un om așa de crud, ca să-l re-
pue? Dar plînsul o apucă iară și amuți ca o marmoră.

— În amintirea nobilului vostru părinte și a
neuitatului meu amic, ve conjur dșoară, liniștiți-ve,
ați plâns destul, se rugă dînsul, când din toate păr-
țile nu se auziau decăt suspine înăbușite și lacrimile
picurau din ochii tuturor, fără să fie în stare nimeni
să găsească cuvinte pentru durerea această nemăr-
ginită.

Într'o asemenea împregiurare, avocatul Pleșo-
ianu cunoscu pe dșoara Zavalu și lung din cale
afară i s'a părut anul de doliu spre a-i cere mîna.

Moștenind de la părinți o avere imensă, care o
îndoiesc printr'o înțeleaptă administrare, și pe lângă
aceasta, fiind și un politician cu multă trecere în
partid, toate argumentele pledau pentru el — ca în-
tr'un viitor scurt i este rezervat un portofoliu minis-
terial.

Cerînd mîna Aurorei, el se pronunțase față de
dna Zavalu, că comorile cu care natura a înzestrat
pe fiica sa, nu va fi în stare să le rîscumpere cu
tot aurul lui, și că s'ar simți cel mai fericit muritor,
dacă va isbuti să câștige iubirea Aurorei în schim-
bul tuturor ce-și pusese în gînd să facă pentru feri-
cirea ei. Cu alte cuvinte, dl Pleșoianu iubiă pe
Aurora.

La auzul acestora, dna Zavalu, mîndră de a
se ști muma unei „comori neprețuite“, căci și alții
îi repetase acest compliment, cu bucurie în suflet, de
la moartea tragică a soțului său, de prima oară zimbî,
în ziua când s'a apropiat de Aurora, să-i vorbească
pentru prima oară de viitorul ei și să-i destăinuiească
convorbirea relativă ce o avusese cu dl Pleșoianu.

Dar pe când se așteptă ca și fiică-sa să mani-
feste aceeaș bucurie, tăcerea Aurorei o încremenî.

— Cum? nu te bucură de loc această noutate?

Aurora nu zise nimic și rămase așa câteva clipe
cu ochii în pămînt.

— Dar e un tîner cult, frumos, avut, și te iu-
beșce, dragă.

Aurora se mărgini să afirme cu jumătate gură :

— Bine, mamă, cum zici tu așa să fie ... cu-
vinte cari fură urmate de un suspin adănc, apoi
adăugă :

— Nu crești că e prea grabnic sosită ideea a-
ceastă spre a luă o hotărîre imediată ...?

O sărută duios pe frunte și mîngăind-o îi zise :

— Nu me îndoiam eu de fata mea cea bună,
înteleg eu pentru ce și se pare lucru grăbit ... dar,
toceai viitorul teu me face să zăvorese în inima ne-

norocirea de acum un an ... Lui ... trebuie să-î facă bine hotărîrea noastră ...

Dna Zavalu, de și se sili să evite de a pronunța numele soțului ei, de care legă tristețea ce se zugrăvi pe fața Aurorei, odată cu comunicarea gândurilor sale, totuș ochii ei se îmborbonară de lacrimi.

Hotărîrea aceasta, în urma consimțimentului Aurorei — smuls sub influența autorității materne, fu comunicată dluî Pleșoianu, care vedându-se favorizat atât de mult de soartă, în timp de o lună nu se ocupă decât cu preparativele logodnei.

Toate cadourile ce urmă să le facă viitoarei sale soții și soacre, le comandase de la Paris, rochii splendide, brățare, medalioane îmbibate cu pietre scumpe, care valorău mai multe sutimi de mii de lei, tablouri de-ale celebrităților apusene, oglinzi, covoare scumpe etc., trebuia să împodobească salonul Aurorei.

Dna Zavalu făcuse lista invitațiilor, pe care i-o prezentă și Aurorei, ea nu cumva să fi uitat pe vre-unul.

Aurora examină numele celor ce urmau să fie invitați, dar când ajunse la numele lui Emil, căruia trebuia să i se telegrafizeze, roși ca para focului și emoțiunea ce simți — eră aproape să o tradeze înaintea mă-sei.

— Bine, mamă, zise dânsa, voiți transcrie lista și voiă adăugă și eu vre-o persoană, de imi voiți aminti.

S'a retras în camera ei și cu mâna tremurândă a luat un condei și o foaie de hârtie.

Eră singură.

— Ce să me fac Ddeule! Să-l vestesc că me logodesc? Ah, dar el m'a iubit ... atât de mult! Vestea aceasta i-ar face reu, l-ar birui ... și n'aș primi nici odată să-mi creoz o fericire printr'o asemenea jertă ... Sermana mama, dacă ar fi știut alaltăeri, pentru ce m'am întristat, pentru ce nu m'a bucurat de loc fericirea ce vrea să mi-o prepare, poate că nu s'ar fi hotărît atât de repede. Oare fericire poate fi pentru o inimă, când o ființă își uită jurământul dat celui dintâi iubit? Ah, Emil, Emil, ce drag imi ești tu, și totuș trebuie să te uit, să-mi închipuesc că totul a fost un vis frumos ...

A deschis sertarul scrinului pe care avea grijă să-l ție totdeauna închis și introducând mânuța ei mai în fund, scoase un portret-cabinet în cadrul căruia reeși figura clasică a lui Emil, simpatie, pe a căruia frunte se răsfață inteligența ca o regină grațioasă.

Își șterse ochii ei frumoși și umedi să-l vadă mai bine, apoi apăsă cartonul pe buzele ei, îl lipi la sân, îl mai sărută odată, și-l așeză iar de unde-l lusase.

— Nu ... nu ... repetă ea! Nu voi ca eu să fiu acea care să-ți anunțe o veste atât de dureroasă pentru tine, mi-ar fi mai ușor să te pregătesc, când te vei întoarce ...

De aceea șterse pe Emil din rândul invitațiilor, cu atât mai ușor, că el fiind așa departe, nu-ș va aduce aminte nimeni de dânsul.

Fu invitată numai lumea aleasă ... aristocrația orașului.

Mulțimi de trăsuri staționa în seara logodnei, în dreptul mărețelor clădiri ale dluî Zavalu — splendide iluminate.

(Va urmă.)

PETRU VULCAN.

Doarme ...

*Doarme ... tacî singurătate,
Umblă 'ncet să n'o deșteptî ...
Ceî ce turbură odihna
Unuî înger sînt nedreptî!*

*Ce frumoasă-î ... pe-a ei față
Reveriile se 'ngân ...
De-aș avea o floriciță,
Î-aș lăsa-o 'ncet pe sîn.*

*Dac'aș fi acum un flutur,
Aș uită și câmp și floare,
Căci nu-î raî mai scump pe lume
Ca gurița-î zimbitoare.*

*Dormî copilă ... țese-ți visul,
Basm fermecător de lin ...
Dar deschide-o clipă ochii
Să-î privesc și să me 'nchin ...*

Doarme ... tacî singurătate ...

SĂN PETREANUL.

Mișcarea teatrală la noi în anul 1899.

De Vasilie Goldiș.

În anuarul II al Societății pentru crearea unui fond de teatru român am început o dare de seamă asupra mișcării teatrale la Români din Ungaria și Ardeal.* Această încercare a noastră stă în strînsă legătură cu scopurile, pe cari le are în vedere Societatea de sub întrebare. Căci Societatea fondului de teatru urmărește idealul de a înființa în mijlocul poporului nostru teatrul românesc. Întreprinderea aceasta — bine înțeles — condiționează un însemnat ajutor material. Eră deci lucru foarte firesc, că înainte de toate cei doritori de înaintare culturală românească trebuiau să-și adune sumele trebuincioase pentru punerea în viață a dorințelor lor. Munca aceasta s'a continuat în decurs de peste 30 de ani. Va trebui să se continue încă vre-o câțiva ani. Dar vedînd cu ochii ne apropiem de timpul acela, în care va trebui să începem a ne gândi asupra întrebării, ce și cum trebuie să facem, ca să intrupăm frumosul ideal al teatrului românesc. A sosit așa dară încă de acum trebuința, ca să adunăm materialul de lipsă care să slugească de îndreptar gândirilor noastre în marea ceaștiune, ce ne preocupă. O părțicioare fără multă pretențiune în această lucrare pregătitoare sînt dările noastre de seamă, ce am început să publicăm în Anuarul II al Societății pentru crearea unui fond de teatru național român, asupra mișcării teatrale la poporul nostru românesc.

Motivul principal pentru aceste dări de seamă

* Veți: „Mișcarea teatrală la noi în anul 1898“ de Vasilie Goldiș. Anuarul II al societății de teatru pag. 25.

despre mișcarea teatrală la noi n-a fost convingerea, că teatrul românesc, care se va putea înființa cu ajutorul Societății fondului de teatru, va trebui să fie în deplină consonanță cu adevăratele trebuințe culturale ale poporului nostru românesc.

Nu vom înființa în mijlocul acestui popor o instituție, care să fie neînțeleasă de dânsul, căci atunci teatrul românesc nu ar produce roadele dorite de toți binevoitorii înaintării noastre culturale.

Și la înființarea teatrului românesc nu va trebui să avem în vedere mai ales clasa cultă a poporului nostru, ci mai vârtos va trebui să considerăm țărâna noastră, căci ea este temelia noastră națională, întărirea ei culturală este condițiunea cea mai principală pentru existența noastră ca națiune română.

Va trebui deci să ne coborâm în mijlocul poporului și începuturile teatrului va trebui să le acomodăm cu deseversire deprinderilor poporului nostru în materia aceasta. Așa dară pentru ca să aflăm temerurile, pe care vom așeză teatrul român, e indispensabil a cunoaște felul, cum teatrul român mai ușor va putea intra în sufletul poporului nostru. În secolul acesta trebuie să ne dăm seamă de mișcările culturale ale poporului nostru în această materie, să observăm chipul lui de a înțelege teatrul, dorințele lui pe acest teren, ca astfel teatrul, ce vom înființa să corăspundă unei trebuințe culturale simțite de popor, căci numai așa acest teatru va putea să devină una dintre pârghiile înălțării culturale a neamului nostru.

În studiul nostru despre anul 1898 am expus mai lămurit principiile, care ne conduc în lucrarea ce am întreprins. Aceleași principii ne-au luminat calea și acum.

Darea noastră de seamă despre mișcarea teatrală la noi în anul 1899 este următoarea:

Reprezentățiunile teatrale în decursul anului 1899.

1. 6 ianuarie Brașov, (comit. Brașov) „Un om buclucas”, comedie într'un act, localizare de Maria Baiulescu (Biblioteca Teatrală). Societatea „Lumina” a sodalilor români din Brașov. Reprezentățiunea a fost însoțită de cântări și declamațiuni.

2. 7 ianuarie Oravița-Română, (comit. Caraș-Sever.) „Mița cu clopot”, comedie populară cu cântece într'un act, Iosif Vulcan. Corul vocal gr. or. român din Oravița-română. După reprezentățiunea teatrală s'au cântat compoziții de Vorobchievică și Musicescu.

3. 7 ianuarie Codlea, (comit. Brașov) „Cârlanii”, vodvil într'un act, Const. Negruzzi. Inteligența română cu ajutorul studenților octavanii din Brașov. Pe lângă reprezentățiune concert.

4. 7 ianuarie Cergăul-mare, (comit. Alba-Infer.) „Ruga de la Chiseteu”, piesă pop. într'un act, Iosif Vulcan. Tinerimea română. Reprezentățiunea s'a dat în favorul școalei populare din loc.

5. 7 ianuarie Abrud, (comit. Alba-Infer.) „Vecinătatea periculoasă”, comedie într'un act după Kotzebue, localizare și „Hartă rezeșul”, cântonetă de V. Alexandri. Tinerii meseriași români din Abrud.

6. 8 ianuarie Sighișoara, (comit. Târnava-M.) „Mița cu clopot”, comedie populară cu cântece într'un act, Iosif Vulcan. Inteligența română din Sighișoara. Reprezentățiunea a fost însoțită de cântări și declamațiuni.

7. 8 ianuarie Sibot, (comit. Sălagiu) „Sărăcie lucie”, comedie populară cu cântece într'un act, Iosif Vulcan. Corpul învățătoresc. Reprezentățiunea a fost însoțită de cântări și declamațiuni.

8. 14 ianuarie Sibiu, (comit. Sibiu) „Iorgu de la Sadagură”, comedie în 3 acte, V. Alexandri. Reuniunea sodalilor români din Sibiu. Pe lângă reprezentățiunea teatrală a fost și concert.

9. 18 ianuarie Brașovul-Vechiu, (comit. Brașov) „Medicul fără voie”, comedie în 3 acte de Molière (traducere). Corul bisericesc gr. or. român sub protecția despărțământului brașovean al Asociațiunii. Reprezentățiunea a fost însoțită de un concert.

10. 22 ianuarie Șinea-Veche. (comit. Făgăraș) „Rămășagul”, vodvil cu cântece în 1 act. „Rusaliele”, vodvil într'un act, V. Alexandri. Inteligența română. În favorul școalei.

11. 22 ianuarie Viștea-de-jos, comit. (Făgăraș) „Gelosie pentru gelosie”, comedie într'un act, localizare de V. Onișor, „Zăpăciții” comedie într'un act, localizare de T. Alexi. Inteligența română. Reprezentățiunea s'a dat în casele private ale dlui Dionisie Stanciu.

12. 22 ianuarie Sebeșul-Săsesc, (comit. Sibiu) „Despot-Vodă”, dramă (2 scene), V. Alexandri, „Herșcu Boccegiul”, cântonetă, V. Alexandri. Reprezentățiunea a fost însoțită de cântări și declamațiuni.

13. 22 ianuarie Orăștie, (comit. Hunedoara) „Cârlanii” vodvil, C. Negruzzi, „Mama Anghelușa”, cântonetă comică, V. Alexandri. Inteligența română.

14. 11 febr. Seliște, (comit. Sibiu) „Întocmai”, comedie într'un act, localizare de Zotti Hodoș, „Prima rochie lungă”, monolog, Iosif Vulcan. Reuniunea meseriașilor români. Reprezentățiunea a fost însoțită de concert și declamări.

15. 11 febr. Brașov, (comit. Brașov) „Drumul de fier”, comedie într'un act, V. Alexandri. Tinerii meseriași români din Brașov (Scheiu). Reprezentățiunea a fost însoțită de concert.

16. 11 febr. Checia-română, (comit. Torontal) „Sărăcie lucie”, comedie într'un act, Iosif Vulcan. Corul gr. or. român.

17. 11 febr. Săcădate, (comit. Sibiu) „Sărăcie lucie”, comedie într'un act, Iosif Vulcan. Învățătorul. Reprezentățiunea a fost însoțită de un concert popular.

18. 12 febr. Șetin, (comit. Cianad) „Bucuria neașteptată”, comedie în 2 acte. ? Corul vocal gr. or. român sub conducerea învățătorului Al. Tira. Reprezentățiunea a fost însoțită de un concert popular.

19. 14 febr. Varadia, (comit. Timiș) „Bărbații fermecați”, ? Reuniunea de cântări și musică. Concert.

20. 23 febr. Oradea-mare, (comit. Bihor) „Medicul fără voie”, comedie în 3 acte, Molière, traducere de I. Șeopul. „Biletul”, monolog, după Beer de Furique, de Haralamb G. Lecca. Tinerimea română. Reprezentățiunea a fost însoțită de concert și declamări.

21. 23 febr. Alba-Iulia, (comit. Alba-Infer.) „Prolog”, Iosif Vulcan, „Întemplantare curioasă”, comedie în 3 acte, M. Volcean. Tinerimea economică din Alba-Iulia.

22. 23 febr. Cluș, (comit. Cluș) „Mitru Grenadiru”, monolog, Cor. Brediceanu. Tinerimea universitară română din Cluș. Concert, declamațiuni, disertațiune.

BĂTAIE CU FLORI ÎN AMERICA.

23. 23 febr. Poiana, (comit. Sibii) „Prolog“, Iosif Vulcan, „Barbu lăutarul“, monolog, V. Alexandri, „Nobila cerșitoare“, comedie, V. Alexandri. Elevii școlii din Poiana.

24. 26 febr. Oravița-română, (comit. Caraș-Sever.) „Chirița în provincie“, comedie cu cântece în 2 acte, V. Alexandri. Corul vocal gr. or. român din Oravița-română. Concert.

25. 26 febr. Cubin, (comit. Torontal) „Mița cu clopot“, comedie populară cu cântece și joc, Iosif Vulcan. Corul român din T. Cubin.

26. 4 martie Orăștie, (comit. Hunedoara) „Prima rochie lungă“, monolog, Iosif Vulcan, „Întocmai“, comedie într'un act (franceză)... localizată de Z. Hodoș. Inteligența română din Orăștie. S'a dat și un tablou viu.

27. 9 martie M. Solymos, (comit. Hunedoara) „Cinel-cinel“, comedie populară într'un act... V. Alexandri, „Sărăcie lucie“, comedie într'un act, Iosif Vulcan. Tinerii români din comuna Boholt.

28. 12 martie Boeșa-montană, (comit. Caraș-Sever.) „Păunașul codrilor“, feerie națională în 3 acte și 2 tablouri, H. Radulescu. Diletanții români din Boeșa-montană.

29. 18 martie Coșteiu, (comit. Timiș) „Norocul în casă“, piesă populară, ? Corul gr. or. român. Concert popular.

30. 18 martie Nădlac (comit. Cînad) „Sărăcie lucie“, comedie într'un act, Iosif Vulcan. Sodalii români din Nădlac.

31. 26 martie Bătania, (comit. Cînad) „Sărăcie lucie“, comedie populară într'un act cu cântece, Iosif Vulcan. Sodalii români din Nădlac.

32. 1 maiu Agnita, (comit. Târnava-M.) „Sărăcie lucie“, comedie într'un act cu cântece, Iosif Vulcan. Tinerimea română sub conducerea dlui învățator Paicu. Declamațiuni, cântări, „Călușorul“.

33. 1 maiu Voila, (comit. Făgăraș) „Un om buclucaș“, comedie într'un act, localizată de Maria Baiulescu, „Un leu și un zlot“, comedie într'un act, localizată de D. R. Rosetti, „Prima rochie lungă“, monolog de Iosif Vulcan. Inteligența română din Voila.

34. 1 maiu Zernești, (comit. Făgăraș) „Vlăduțu mamit“, piesă populară cu cântări, ? Corpul învățătorese din Zernești. Cântări, declamațiuni.

35. 1 maiu Bătania, (comit. Cînad) „Ruga de la Chiseteu“, piesă populară cu cântece, Iosif Vulcan. Corul plugarilor români din Bătania. Cântări și declamațiuni.

36. 1 maiu Hodac-Ibănești, (comit. Murăș-Turda) „Un tutor“, comedie într'un act de Matilda Poni. ?

37. 1 maiu Petroșeni, (comit. Hunedoara) „După bal“, monolog, ? Corul bisericeii gr. or. române din Petroșeni sub conducerea învățătorului G. Sârb. Concert și declamațiuni.

38. 1 maiu Cefa, (comit. Bihor) „Idil la țară“, comedie într'un act, localizată de Maria Baiulescu. Învățătorul român.

39. 6 maiu Hațeg, (comit. Hunedoara) „O căsătorie în lumea mare“, comedie în 2 acte, G. Ventura. Reuniunea română de cântări din Hațeg.

40. 21 maiu Șeica-mare, (comit. Bistrița-Năsăud) „Ruga de la Chiseteu“, piesă populară cu cântece, Iosif Vulcan, ? Declamațiuni.

(Va urmă.)

Sonet venețian.

*Palidă, sub pèrul negru ce-î umbreșce fruntea albă,
Rezemată de balconul cu 'nflorare bisantină,
Lângă Dogele ce doarme, soața-î tineră suspină,
Pe când luna smulge raze diamantelor din salbă,*

*Ea visează ochii negri ai seniorului Pizan,
Ce trimes în ambasadă, a 'ntelnit-o 'n catedrală,
Și d'atuncia î vorbeșce de-o țubire ideală,
Care turbură și-aprinde sinul ei pătrician.*

*Dar mândria rasei stinge visul ei sentimental
Și o face să remăe lângă soțul ei măhnită,
Dar apururea curată ca blazonul ei dogal.*

*Și 'ntr'o lacrimă 'ngropându-și fericirea 'ntrevădută,
De căință că o clipă a fost prinsă de ispită,
Se apleacă spre bătrânul care doarme și-l sărută.*

CINCINAT PAVELESCU.

Aurica.

Tinerul Alexandru eră cel din urmă din marea și vechea familie a Rizeștilor. Înalt, brunet și cam palid, de-o fire melancolică, înfățișat întru toate pe tatăl său; o izbitoare asemănare între ei doi. Tatăl său murise de cu vreme; Alexandru d'abia îl cunoscuse. Mai rămăsese cu mama sa, care-l ținuse la școală și-l crescuse cu cea mai mare îngrijire.

După ce sfârșise cu școala, Alexandru intră în ziaristică, unde-î mergea bine și-î plăcea mult.

***

Frumoasa și vesela primăvară, plină de atâtea farmec, lăsase de vre-o câteva zile completarea lucrărilor sale, îngrijirilor verii. Pretutindenii se vedeau pomii înfloriți și lungile alee aveau un nou aspect, cu șirurile lor de castani, cari își întindeau ramurile lor grele, încărcate cu flori. Aerul eră curat, paserile își reîncheau concertele lor; totul eră schimbat, reînviat din nou. Alexandru își gândi, să profite și el de aceste frumuseți ale naturii. Își luă concediu pe două săptămâni și plecă la București, la niște rude de departe ale lui.

Ajuns la București, în schimbul liniștii, a grădinilor parfumate și a dealurilor romantice din împrejurimea orașelului său, intră în mijlocul acelei circulații vii, în mijlocul imbulzelii de trăsuri și tramvayuri, în mijlocul acelor sgomote neîntrerupte, particulare ori-cărui oraș mare.

Pe rudele sale le găsisse, întocmai cum le șcicia de altă-dată. Nici o schimbare nu se întemplantase. Verișoara tatălui său, mătușa Smarandita, cum îi zicea el, eră tot așa de glumeață, ca și altădată; bărbatul ei, nenea Florian, tot vioiu și vorbăreț, iar fata lor, Aurica, tot așa de atrăgătoare și de deșteaptă, ca și mai înainte.

Alexandru fu bine primit. Toți erau veseli de sosirea lui. Acum avea și el să mai răsuflă, să-și mai petreacă, ne mai fiind câțeva vreme în biuroul redacției. Unchiul său Florian îl iubiă mult, căci Alexandru era băiat deștept și cu viitor. Mergeau la petreceri, la teatru și 'n fiecare seară se plimbau cu trăsura pe frumoasele bulevarde din capitală. Și ceea ce-l încântă mai mult, era Aurica, o fată foarte atrăgătoare și deșteaptă, înaltă, cu ochii albaștrii și totdeauna veselă, totdeauna zîmbitoare. O cunoscuse înainte cu vre-o câțiva ani, când într'o călătorie, trecuse și pe la București. De-atunci se gândia de multe-ori la ea, măcar că ea era totdeauna rece, rezervată, față de el. Își închipuia, că n'o va uita nici odată și adese-ori când era trist și abătut, aducându-și aminte de ea, i se părea că-l proteje, se simțea consolată, închipuindu-și că poate și ea gândește la el. E un balsam așa de curat, când știi, că departe există cineva care gândește la tine.

Acum era acolo, lângă ea, putea să-i vorbească, să-i spună, cât de sus a pus-o, să-i destăinuie că era în adâncul inimei lui. Și de multe-ori când rămăneau singuri și el voia să-i spună, cât îl atrage de mult, cum l-a cucerit de la început încă, cât se gândește la ea, n'avea nici odată destulă forță, destul curaj, ea să-i spună. Începea să-i vorbească despre alte lucruri, îi spunea câte-o întâmplare nostimă, interesantă, care o făcea să ridă și-i măria și mai mult veselia ei obișnuită. Și-atunci el i se uita în ochi, în ochii ei albaștrii și frumoși, par' că voia să-i citească din seninătatea ochilor, ceea ce se petrece în inima ei. Căci limba inimei n'are nevoie de vorbe, ea să fie înțeleasă; ea se vede din ochi. Une-ori el făcea câte-o mică aluzie la ceea ce voia să-i spună și vedând-o, ea nu se schimbă și rămâne tot veselă și zîmbitoare, i se părea că-l înțelege și, că nu-i respinge iubirea lui. Atunci el se încurajă, se însuflețea din ce în ce și mergea tot mai departe cu aluziile lui. Și vedând-o cu ce atenție îl asculta, cum zîmbia câte-odată, se simțea consolată, fericit și cu atâta putere, încât își închipuia, că ar putea învinge pe-un Hercule, că s'a putea lupta cu un leu. Și-ar fi stat lângă ea și i-ar fi vorbit zile întregi; i-ar fi spus multe, multe ...

Triumfă, căci ajunsese să cucerească întru câțva pe Aurica, totdeauna așa de rece și-așa de rezervată față de el și ... cine se ostenește vre-odată de triumf?!

***

Doze săptămâni în urma plecării lui la București, Alexandru se întoarse acasă. Începă din nou să meargă la birou și să fie totdeauna cel mai punctual și mai diligent din întreg personalul redacției.

Intr'o zi directorul, îi strînse mâna cu satisfacție și-i spuse, că-i un băiat de preț și o s'ajungă departe. Atunci el fără voie se gândi la Aurica. I se părea, că și ea a auzit vorbele directorului, că și ea e veselă, de această reputație a lui și, c'o vede cum se uita la el, veselă, încântată, mulțumită. Și luat de gânduri, își reamintea cum o cunoscuse mai întăiu și ce streini erau atunci unul față de altul; cum se împrietinise de iute și totuși, ce eu greu se putură desobișnuii, să-și mai zică: „Domnule și domnișoară!”

Cu ce drag își aducea el aminte de frumoasele zile petrecute la București. Ce frumos strălucia de-a-supra capului său, aceea rază de lumină, aceea rază de speranță, care-i înlocuia negura vieții lui trecute!

Și se miră el însuși, cum îl putuse impresiona așa de mult Aurica! Dar' ea era așa de atrăgătoare, așa de drăgălașă, încât când o vedeai, trebuia să părăsești totul, pentru a o privi, a o admira, ca și când te găsești într'o astfel de grădină, în care nu găsești nimic neașteptat, dar totuși e plină de atâta farmec, încât nu-ți poți da seamă și nu-ți vine să te desparți de ea.

***

Trecuseră vre-o câțiva ani, de la călătoria lui Alexandru la București. De-atunci el nu mai veduse pe Aurica și știe foarte puțin despre ea. De altfel el îi scria foarte des. La început Aurica îi răspundea de vre-o câteva ori, pe urmă, cine știe din ce cauze, de care Alexandru nu-și putea da seamă, nu-i mai răspundea de loc.

Această împregiurare mănă mult pe Alexandru, dar nu-l descurajă. În viața lui suferise destul și suferințele deprinse cu suferința se par că au răbdări nesfârșite. Și-atunci când ea nu-i mai răspundea, el îi scria și mai mult, și mai frumos, sperând că tot o va putea îndupleca să nu renunțe așa de curând la corespondența lor, începută cu atâta insuficiență. Dar totul rămase însă.

Eră într'o duminică, pe la începutul lui aprilie. Alexandru își puse de gând să meargă la București. Avusese prea multă răbdare: acum voia să se ducă acolo, să vadă, să afle tot, să vorbească cu tatăl ei și să-i spună toate planurile lui. Își închipuia cum o va cere de la tatăl ei, cum se va înveseli bătrânul Florian de această bucurie neașteptată, cum vor fixa ziua cununiei, vor decide numărul trăsurilor și-al invitațiilor. Apoi se vedea intrând în biserică la brațul Auricii, admirați de toată lumea și trecând prin șirurile curioșilor, până la altar. Apoi vor începe cântările și ce frumos va răsună atunci biserica, de gloria Dumnezei! Și ei se vor simți transportați, vor fi veseli ca nici odată, nebuni de-atâta fericire; atâta lume și atâtea cântări pentru ei amândoi!

Dar soarta oamenescă de multe ori nu e așa cum și-o închipuie omul! Ești partaș câte-odată la astfel de întâmplări, la cari n'ai gândit în toată viața, întocmai cum nu gândești la țările îndepărtate, pe care n'ai să le vezi nici-odată.

Dimineața, tocmai în prețuia plecării lui la București, Alexandru primi un anunț de cununie. Eră din București. Îndată fu apucat de o grozavă presimțire și zăpăcit, nerăbdător, îl desfăcu cu atâta repezală, încât îl rupse.

Eră anunțul de cununie al Auricii, cu un profesor de-acolo ...

***

Această împregiurare avu, ca rezultat, de a se stinge cel din urmă membru, din marea și vechea familie a Rizeștilor.

Peste vre-o câțiva ani un ziar spaniol anunță, că un strein: „Signor Alexandru Rizeșev; de naționalitate necunoscută, înrolat de bună voie în marina spaniolă, a cădută aproape de Cuba, lovit de un glont american”.

Brașov.

STELIAN.

SALON.

A m i n t i r e.

De ieri, alaltăieri.

Eră un lac. Veți fi găcit că giur împregiur are să fie încins cu trestie, că doar mai bine-i stă așa, să nu fie ca un spân. Și acum pe lac trebuie să fie o luntre, așa zice gondolă, dar aceea nu știu acurat cum e. Cât e pentru lopeți, trebuie să ne ducem de acasă, căci în luntre nu sunt.

Acum să facem sară. Să împingem soarele cătră sfântit, ori mai bine ca să nu ne stee în cale, să-l dăm... Dne iartă-me că eră să și păcătuesc. Și să aducem pe cocoana lună cu lumina ei sărăcăcioasă și s'o plimbăm printre niște grămești de nori, pe cari ni-i închipuim că stau pe cer imprășciati ca făina orbului. Apoi să invităm cu toată einstea pe jupânul zefir „să ne delecteze“. Stați numai... oare ce mai lipsește? Da! O privighitoare. Ori mai bine să lăsăm biata păsărică să doarmă; dar dacă voiți, puteți s'o angajați, eă inse nu dau nici o para frântă, nu doar că n'as avea, de nu credeți ve pot arată, ei fiind că... dar faceți cum ve taie capul. Din când în când să punem pe un căne din sat, ori de la stâna, ori de unde în sfârșit, numai să fie căne ca să latre rar și intrerupt. Apoi câte un sunet de clopot de oaie de la vre-o turmă din apropiere încă n'ar strică.

Sunt gata toate pregătirile. Nu ne mai rămâne decât să sărim în luntre. La mijlocul luntrei de a latul e o scândură, pe ea așezăm un palton vechiu, căci de și îi luna lui maiu, e mai bine să fi precaut. Dacă n'avem vechiu, punem unul nou, ori apoi rămână scândura și goală, că nu i-o fi nici dracul. Punem lopețile în apă și plecăm. Dar stați să vedem cine suntem! Odată is eă, pe mine me cunoașteți cu toții, că eă is fiiorul tată-meu. Asta e Silviu, fiior de popă și pretin cu mine din copilărie. Lângă el e Relu tot fiior de popă de pe Câmpie, „fercheș“ băiat, dincolo stă Tavi de pe țara Oltului, mare literat și folclorist în țovărășie cu mine, apoi Iuân poetul și cu asta s'a sfârșit. Niță, Milu și Nichi nu știu pe unnde vor fi luat-o că nu i-am găsit acasă.

Acum să nu mai facem zamă lungă, ziceți un: „îmi pare bine de cunoștință“ și noi plecăm cu ajutorul lui Ddeu. Eă me așez la cârmă fiind că, de, me pricep mai bine și îndrept mărețul vapor să taie lacul tocmă în doue în lung. Acum să depărtăm norii de pe lângă lună, ca lumina ei să ne ajute să putem vedea încrețiturile, ce le lasă luntrea. El se băgase din ce în ce pe urma noastră și când ajungem pe țărmurele din față, tot lacul e încrețit frumos de pare că ai luat făină de argint, dacă ar fi cumva o moară să macine argint, și ai fi presărat pe lac, cum presări de pildă zaharul pe plăcinte, așa se vedea luna oglindită ca o vargă albă lungă dintr'un cap până în celalalt și tremurând. Pe cuvânt! ne plăcea să privim icoana asta și ca dovadă începurăm să cântăm cu toții. Nu-i vorbă, cântăreți mari nu e-

ram noi nici unul, Iuân șcica 5 glasuri, Relu 4, eă unul, celalalt, ei dar nu e vina lor ci a profesorului că nu i-a învățat. Dar cântece naționale și de amor fiecare știind și ce trebuință aveam de cântece bisericeseși aici?

Una după alta am cântat: „Pasere nevinovată“, „Somnoroase păserele“, „Așă-i Românul“, Neică Bachus“ și alte de astea cum cântă tinerii, ce se știu însufleți de idealuri mărețe și cari sunt speranța viitorului.

Și ce minune! Concertul din lunca lui Alexandri eră nimica pe lângă al nostru. Cântecul se ridică val vârtej din însuflețitele noastre guri: trecea printre trestii încremenite și dintr'un deal săriă în celalalt și n'avea cine să-l audă, toată făptura eră pe cea lume. Numai în vârful „Hulci“ fortăreța orașului, eră un Domn Christos de tinichea. Acesta eră singura ființă în parte omenească, pe acolo și și el de însuflețire abia mai stetea pironit în cuie, se sbătea încoace și încolo. Atăta eră cântecul de dulce, armonios, divin, ingerese și... și vedeți nici nu mai găsesc cuvinte ca să-l pot descrie, las deci să și-l închipse fiecare cu fantasia sa. Chiar broașcele ascultaă cu gura căscată și ochii înholbați, căci nu mai pomeniră așa minune. „Vedeți guri sparte“ zise unul din noi „așă să cântați voi!“ Toți ne aduserăm aminte de „măgarul și privighitoarea“ lui Alexandrescu. Șeți cum sună? Căutați-o în Alexandrescu și o găsiți, eă n'am vreme să ve spun povești.

Și noi eram atât de înflăcărați cu toții de par' c'ardeam. Am avut noroc că apa eră aproape și ne-am răcorit. Mult stați și me gândesc de ce să nu pot eă fi un Leandru? Nu lipsește decât o Hero, ori deă nu știu de bună seamă care e bărbat, și care femeie, dar mi se pare că Leandru. Înțelegeți ce vreți să zic. Adeă nu lipsește decât o Hero, cât e pentru înodat, n'am trecut eă lacul de alungul înnot? Hei! și asta nu e numai iac' așa nimica toată. Nu-i vorbă și Tavi a încercat, dar noroc e'a fost luntrea aproape. Nu-i Oltul ca Mureșul până-i lumea și pace!

Dar acuma alt necas. Începurăm să sgriburăm și eră și târziu. Găciți ce vreați să zic. Drept aveți! Plecarăm spre casă. Dar acum? Tremuram ca țiganul când eră singur și cântam tot ca el. Seurt, ajungem acasă și ne culcăm. Acum ați vrea să ve mai spun și ce am visat. Să me iertați pentru asta, fiind că nu o știu nici eă. Așă dorm de greț de n'am nici un vis întoemaș ca sultanul turcesc; vedeți, eă aș putea să fiu și sultan, știu dormi sultăneșce.

Frumoase erău vremile acelea și plăcute.

„Dar bine Domnule, nu-i tot acolo lacul și luntrea?“ mi-ați zice.

Drept că lacul ar fi tot acolo, luntrea inse nu știu ce s'a făcut. Și apoi ce-i mai de frunte, noi nu mai suntem acolo. Eă is aici în marginea asta de țară, Silviu și Relu într'alta, Iuân și Tavi din când în când mai dau roată lacului veduvit și se gândesc cum ne-am imprășciat ca puți potêrnichii.

Brașov.

I. MAIOR.

Între logodiți:

Ea. — După căsătorie, ce se pierde mai repede: iubirea ori banii?

El. — De obicei se pierd amândouă odată.

Ilustrațiile noastre.

Psyche. Mitologia spune că Amor atâta a tot săgetat cu areul său inimile tinere, că în cele din urmă s'a molipsit și densul. S'a inamorat de Psyche, o fecioară de frumusețe uimitoare; a luat-o de soție și a înzeit-o. Pe mulți pictori a inspirat Psyche și au înfățișat-o în diferite forme. Una din acele inspirațiuni este și figura ce publicăm în nr. acesta.

Bătaie cu flori în America. Una din serbările cele mai frumoase și mai grațioase este bătaia cu flori, care se arangează în deosebi în Italia, dar și în alte părți ale lumii, mai ales prin capitale. Ilustrația noastră ne arată o bătaie cu flori în America. Trăsura de gală, admirabil împodobită, trece prin mulțimea entusiastă, frumoasele aruncând flori în dreapta și în stânga și deșteptând veselie și bucurie pretotindenii. O vedere plină de frumuseți încântătoare.

LITERATURĂ.

Ioan Botezătorul al lui Sudermann în românește. Renumita piesă a vestitului autor dramatic german H. Sudermann: „Ioan Botezătorul“ s'a tradus și în românește. Traducătorii sunt dnil Ilarie Chendi și C. Sandu, cari au tradus și „Ziua învierii“ de H. Ibsen, publicată în foaia noastră. Traducătorii în lucrarea lor nouă au ținut să dea și traduceri române frumusețile și particularitatea originalului, imitând stilul biblic, ceea ce presintă piesa în o formă deosebit fermecătoare. Anunțăm cu plăcere că și această traducere are să se publice întâiu în foaia noastră. Publicarea va începe în curând și atragem încă de acuma luarea aminte a cetitorilor nostri.

Despre regele Carol. Ziuarul „Neue Freie Presse“ publicând un resumat al volumului IV din lucrarea intitulată „Din viața regelui Carol,“ îi face o introducere elogioasă, care începe cu următoarele rânduri: „La Roma se află columna lui Traian, pe a cărei marmură sunt reproduse, ca într'un abecedar militar ilustrat, războaiele marelui căpitan și creator din Dacia. Timp de 167 de ani au stat Romanii pe teritoriul României de azi; Dacii au dat armatei romane generali și Cesari, până ce Aurelian (274 d. Chr.) părăsi țara în fața năvălirii Goților și distruse podurile de peste Dunăre. După domnia romană veni chaosul migrațiunii popoarelor războinice barbare; printre toate luptele distrugătoare poporul românesc s'a menținut ca prin minune într'o țară neapărată, sub dominațiunea turcească, înghesuit între Grecii și Slavi, molestat de Unguri, Poloni și Turci, apărându-se vitejește contra anexării de către Rusia, păzindu-și naționalitatea latină, conștient de importanța sa ca contra-greutate contra Slavismului, care se întinde de la Ural și marea Baltică până la marea Adriatică. Timp de secole poporul i-a lipsit gloria armelor; atunci Prințul de Hohenzollern, sosit acum 33 de ani spre a domni peste Principatele-Unite ale Valachiei și Moldovei sub suzeranitatea turcească, creia o armată și cuceri țării independența și șie-și coroana regală, după ce condusesse armata sa și cea rusească din victorie în victorie. Dar țara liberată întinerise grație largului curent de cultură apusană; devenise, mulțumită tuturor mijloacelor de cultură spirituală și materială, un Stat înfloritor. Să ne reamintim că d'abia

la 1861 s'a desființat robia, că prin secularizarea mănăstirilor și exproprieri parțiale s'a creiat o clasă țărănească liberă, că prin instituirea unor domenii-model și incurajarea exploatarii minelor, prin construirea unor căi de comunicație țara a fost încorporată în comerceiul de export! Când Prințul a sosit în țară, România nu posedă atâția kilometri de șosele cât posedă azi de căi ferate (3000 kilometri); s'au făcut școli de toate gradele; inginerii români au servit admirabilele construcțiuni ale podului de peste Dunăre și porturilor; vapoare românești scurtează cu 24 de ore drumul spre Egipt și Indii! O armată, pe timp de pace de 42.000, în resboi de 235.000 oameni, apără țara care este azi cea mai cultă a Orientului și o garanție a păcii. Toate acestea sunt în mare parte opera și meritul regelui cu calități de războinic, înțelept și cu însușiri rare, care a lucrat cu răbdare, stăruință și devotament la crearea României, unul din pionierii cei mai fericți ai civilizațiunii. El poate privi cu satisfacție opera vieții Sale, să-și reamintească cu bucurie toate greutățile ce a întâmpinat și învins, și de aceea presintă Memoriile sale publicului, care poate urmări astfel creațiunea lucrurilor. Am ajuns la volumul al patrulea, care conține o serie de păreri intime ale personajilor istorice, ale împăraților Francisc Iosif și Wilhelm, ale miniștrilor Andrassy și Bismarck, ale principelui de Coroană Friedrich Wilhelm și altora“.

Premiile Academiei Române. În sesiunea generală din 1901 Academia Română va mai decerne: *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 novembre 1898 până la 31 octombrie 1900. — *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 novembre 1899 până la 31 octombrie 1900. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 octombrie 1900.

Edilitatea sub domnia lui Caragea. Dl V. A. Urechia a scos la lumină sub titlul acesta, în editura Academiei Române, o nouă lucrare istorică, presintată în ședința de la 4 aprilie 1897 a Academiei. Aceasta, pe temeiul unei mulțimi de documente, se ocupă de măsurile de edilitate publică, comerț și industrie, pe timpul domniei lui Caragea. Aproape toate se refer asupra orașului București și dau o iconă interesantă a îngrijirii pentru curățenie și pentru salubritate a publică.

Din „Enciclopedia Română“, publicată de dl dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii, a apărut fasc. XX, cuprindând articole între Ioanovici—Keman. Cu acest fascicol se încheie tomul al doilea al acestei publicațiuni. În acest fascicol încă aflăm o serie de articole de interes special românesc, dintre cari amintim: Iobagiū (I. St. Șuluțu), Ionescu (biografii), Iorga, Iosif (mitropoliți), Ipsilante, Isopescul, Istro-Români, Iuga, Ivaciocovici, Jianu, Jiul, Joreste, Junii, Junimea, Kalinderu; iară dintre celelalte articole remarcăm: Iosif, Irigațiune, Irlanda, Isabela, Isolarea bolnavilor, Istoria, Isus Christos, Isvor, Italia, Italiana, Literatura (M. Strajan), Iupiter, Jancsó B., Japonia, Java, Jertfa, Jhering, Joc, Jókai, Jósika, Joubert, Justinian, Kant (Dragomirescu), Karnak, Karthago. Stăruința redacțiunii și editurii de a

duce această operă la bun sfârșit în butul tuturor greutăților, cu ari se luptă, merită recunoștința și sprijinul publicului.

Iubileul Societății Geografice din București. Serbarea pentru a 25-a aniversare a Societății Geografice se va face la 15/28 iunie. Se va bate o medalie comemorativă și se va scoate un ziar de ocazie. Conferințe se vor ținea de dl Lahovari, secretarul general al Societății geografice, președintele Curtii de conturi și de dl general Brătianu, sub-șef al statului major și șef al institutului Geografic al armatei, care va vorbi despre harta României. Dl Emil Racoviță va face o dare de seamă a expediției de la polul Sud cu vaporul „Belgica“. Serbările vor ținea 2 zile, 15 și 18 iunie, și se vor da în sala Ateneului. Regele va asista la ședința Societății, al cărui președinte este și va lua cuvântul.

TEATRU.

Reprezentare teatrală în S. Sebeș. Reuniunea meseriașilor români din S. Sebeș a aranjat a doua zi de Rusalii reprezentare teatrală în pavilionul de vară „La leul de aur“. S'au jucat piesele: „Sărăcie lucie“ comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan și „Zăpăciții“ comedie într'un act de A. de Kotzebue. După reprezentarea teatrală a urmat un dans vesel, care a ținut până dimineța.

Concert și teatru în Comlăuș. Corul vocal din Comlăuș, (O. Sz. Anna,) comitatul Aradului, a dat a doua zi de Rusalii un concert popular și reprezentare teatrală, urmate de petrecere cu dans. Programa: „Motto“ cor bărbătesc; 1. „Puișorul“, cor bărbătesc de Costescu; 2. „La oglindă“, poezie de G. Coșbuc, declamată de dsoara I. Leuceța; 3. „Pocaiții“, dialog de I. Groșorean, predat de Pavel și I. Musca; 4. „Sus opincă“, cor mixt de I. Vidu; 5. „Noroc în casă“, comedie într'un act de *.*. 6. „Forghina“, cor mixt de V. Magu. În pauză Călușerul, Bătuta și Hora de la Plevna.

Reprezentare teatrală în Recița-montană. Reuniunea română de cântări și muzică din Recița-montană a aranjat duminică, la 10 iunie n. în localitățile Casinei române o producțiune teatrală-musicală cu următorul program: I. „Norocu 'n casă“ comedie într'un act. Persoanele: Mitru, econom, Iosif Velcean; Petru, fiul lui, Ioan Baias; Maria, fată orfană în casa lui Mitru, dsoara Valeria Costian. II. a, „Ziua regelui“ din col. Stefanescu, cor. copiilor; b, „Junimea parisiiană“ cor mixt; c, „A cădută o rază lină“, de Porumbescu, duet pentru sopran și alt, cu acompaniament de Harmoniu; d, „Răsărit de la Crișana“ de I. Vidu, cor mixt cu solo. După producțiune dans.

Reprezentare teatrală în Mădăras. Tinerimea română din comuna Mădăras, în comitatul Sătmar, a aranjat la 11 iunie n. reprezentare teatrală, jucând „Noaptea de Sf. George“ vodvil în 2 acte de Theocar Alexi. Comuna Mădăras e în nemijlocita apropiere de orașul Sătmar, la marginea extremă a elementului românesc. Mișcarea culturală românească de acolo are dar pentru noi o însemnătate mare. Iată cuvântul pentru care luăm act cu deosebită plăcere despre astfel de manifestații culturale românești.

MUSICĂ.

Dl Dimitrie Popovici la München. Renumitul nostru artist dl Dimitrie Popovici s'a angajat la opera din München pentru stagiunea operelor wagneriane și a început debutul său în săptămâna trecută.

Concertul corului din Gavoșdia, pe care l-am anunțat în nr. trecut, s'a dat în Lugosel și nu la Gavoșdie, precum din greșeală s'a scris în numărul acela.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Episcopul Iosif Goldiș în Oradea-mare. Pr. Ssa episcopul Iosif Goldiș a venit în sâmbăta Rusaliilor din Arad la Oradea-mare, însoțit de protosințelii Vasile Mangra și Ioan Pap. În ziua primă a serbătorilor a celebrat în biserică din piața de aice, asistat de ambii protosințeli, de protopopul Toma Păcala, de preoții Nicolae Diamandi, Ioan Pap și de alții. Cu asta ocaziune a rostit și o cuvântare. Cântările liturgice le-a cântat escelentul chor al seminarului din Arad. La miazăzi dl avocat dr. Aurel Lazar a dat o masă în onoarea episcopului. A doua zi Pr. Ssa a celebrat în biserică din comuna Ronțău de lângă Oradea-mare. Marți a ținut în Oradea-mare consistoriu plenar, cu care ocaziune a introdus în oficiu pe noul vicar Vas. Mangra și membrii noi au depus jurământul.

Societatea academică română Junimea din Cernăuți ne-a trimis raportul său anual pe anul administrativ de la 27 novembre 1898 până la 21 novembre 1899. Din acesta aflăm că societatea a ținut în timpul acela 1 ședință generală, 7 ședințe plenare ordinare și 13 ședințe ale comitetului și în fine mai multe ședințe și întruniri sociale. Comisiunea literară a ținut șese ședințe literare și patru literare plenare. În cabinetul de lectură au intrat 32 de reviste și ziare. Biblioteca are 2573 opuri în 3411 volume și broșuri. Cassa: fondul disponibil 11 fl. 81 cr.; fondul neatacabil 723 fl. 43 cr.; averea totală 3654 fl. 10 cr. Membri: onorari 35, fondatori 13, sprijinitori 26, binefăcători 8, emeritați 96, ordinari 54. Comitetul în semestrul al II: Președinte: Teofil Tarnavski, stud. jur.; vicepreședinte: Oct. Piotrovski-Petrescu, stud. jur.; secretar I: Georgiu Bărtoi, stud. jur.; secretar II: Orest Lutia, stud. fil.; cassar: Eugen Iliuț, stud. jur.; controlor: Mihai Bărtoi, stud. jur.; bibliotecar: Dumitru Popescu, stud. jur.; econom: Simion Șutu, stud. fil.

Adunare de învățători în Caransebeș. Membrii fondatori, ordinari și sprijinitori ai Reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeș, aparținători despărțământului Caransebeș, au fost convocați de către președintele lor. dl P. Ionescu și inotarul N. Velcean, la ședință în Caransebeș pe la 1/14 iunie. Au fost înserșiși cu lecțiuni și lucrări: Nicolae Velcu, George Lipovan, George Cătană, Elena Biju, Pavel Ionescu.

Adunare de învățători în Cuiedi. Reuniunea învățătorilor români de la școlile confesionale ortodoxe din despărțământul protopresbiteral Buteni s'a ținut adunarea generală în comuna Cuiedi la 9 iunie n. sub presiunea dlui Nicolae Boscaiu, notar Cornel Novac.

C E N O U.

Hymen. *Di Iuliu Crișan* și dșoara Maria Têm-pânariu s'au logodit în Seliște la 10 iunie. — *Di dr. Alexandru Crăciunescu* din Timișoara s'a logodit cu dșoara Hortensia E. Gelderblom în Haga.

Despărțemintele Asociațiunii. *Despărțemintul Brașov* este convocat în adunare generală de către directorul Andrei Bârseanu și notarul Nicolae Bogdan la 4/17 iunie în comuna Herman.

Progresul unui institut de bani românesc. Aflăm că institutul de credit și economii „Ardeleana” din Orăștie a cumpărat cu 32.500 fl. otelul Széchenyi, situat în centrul orașului. Astfel „Ardeleana” are acum în Orăștie cele mai de frunte doue localuri de otel și de cafenea.

Institutul Hațegana anunța pe acționarii săi, că tribunalul din Deva a introdus institutul în registrul firmelor comerciale. Acționarii au a plăti restul de 70%, începând de la 1 octombrie, în rate de câte 10% și în termene consecutive de câte trei luni.

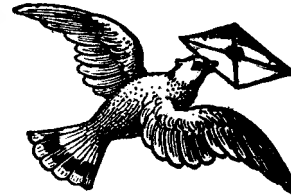
DIN LUME.

Un moment de fericire. În Paris se vorbește mult de o aventură a renumitei dansatoare Cleo de Merode. Frumoasa domnișoară se preumblă într-o zi pe bulevardul Capucinelor din Paris cu un tiner aristocrat. Deodată un muncitor se repede asupra dșoarei și o îmbrățișează strigând: „Aici e scumpa mea!” Insoțitorul dșoarei începă să lovească cu bastonul în cap pe muncitor, dar nici acesta nu-i rămăsese dator și-i dădu niște ghionturi în coaste de-l răsturnă. Muncitorul începă să sărute pe frumoasa domnișoară, care strigă după ajutor. În urmă trecătorii abia reușiră să dețină pe amoresat și să-l transpoarte la prima stațiune polițienească din apropiere. Când muncitorul a fost întrebat de scopul aceluia atentat, el răspunde liniștit: „N'am avut nici un scop deosebit; am vrut să petrec și eu un moment fericit. De mult timp iubesc pe acea dșoară și m'am propus ca la cea mai apropiată ocaziune să o sărut. De ce să n'am și eu puțină bucurie? Acum, după ce am sărutat-o, sunt liniștit.” Judele a ordonat să fie arestat muncitorul amoresat. Dșoara Cleo de Merode, având înse inimă bună, s'a dus în persoană la poliție și a cerut să-i libereze adoratorul. Gurile rele vorbesc că Gaspardin, astfel se numește acel muncitor, a fost anume pus să facă prin aceasta reclamă dreii Cleo. Mai știi?

Un anunț american. Americanii aceștia sunt niște oameni ingenioși în alcătuirea anunțurilor. Ei se slugesc de cele mai mari lucruri, pentru ca să-și facă cunoscută marfa lor. Un fapt de felul acesta s'a întâmplat în Cincinnati, acum vre-o doi ani. Se prinsese un asasin și eră gata să-l spânzure peste doue zile. În timpul acesta un negustor de șuncă veni și îi spuse că dă familiei sale o sută de dolari, numai ca el să-i recomande marfa. În ziua execuțiunii, când gădele îi puse ștreangul de gât, ceru să vorbească. Poporul obișnuit cu astfel de discursuri, ascultă în tăcere pe condamnatul căruia i se dete voe să vorbească. „Fraților, zise condamnatul cu o voce puternică, țineți minte cuvintele unui om, la ceasul morții: Să nu mâncați șuncă decât de la fabricantul Smith, căci e cea mai bună. Dacă nu me credeți, încercați” — Și muri apoi liniștit, aducând familiei sale un câștig de o sută dolari.

Clubul văduvilor. La Chicago s'a înființat un club original. În el nu se primesc decât gentlemenii deseversțiți, cu condiție, dacă sunt însurați, să fie căsătoriți cu o văduvă, sau dacă sunt văduvi sau celibatari, să se lege în mod solemn de a nu luă decât văduve. Widow's Club s'a înființat d'abiă de câteva săptămâni, și dl George Richardson, secretarul lui, primește zilnic sute de scrisori de la văduve, tinere și bătrâne, frumoase și urite, sărace și bogate, cari se oferă toate să se mărite. Ce-i mai mult, 7 văduve tinere din Peking au seris că s'au hotărât să nu se remărite decât cu membrii acestui club senzațional. Din potrivă, fetele americane protestează din toate părțile cu energie.

Poșta redacției.

Berlad. Poesia are interes local, care la noi nu se potrivește întocmai.

Gândiri. Idei vechi, formă usată, fără nici un avânt.

„Albini”. Regretăm că nu o putem întrebuința.

Că te-am iubit... Frumoasă, dar prea cunoscută.

Poveste. O să scrii dta altele mai reușite, cu timpul.

Focșani. Nu putem publica toate, căci multe din ele nu sânt potrivite pentru o revistă cetită și de femeii.

Ghețele săracului. O rezervăm pentru numărul de Crăciun.

Dlul I. P. R. Mulțumiri. Nr. cerut s'a trimis. Comunică-ne și numele autorului tradus.

Decepție. Încercare nereușită.

Călinarul săptămânei.

Dum. I după Rosaliu a tut. Săntilor Ev. dela Matei c. 10 gl. 8 a inv. 1.			
Ziua săpt.	Călinarul vechi	Călin. nou	Soarele.
Duminecă	4 Păr. Mitrofan	17 Reiner	3 24 8 7
Luni	5 Mart. Dorethei	18 Leontina	3 24 8 8
Marti	6 Visarion	19 Gervasiu	3 24 8 9
Mercuri	7 Theodot	20 Laura	3 24 8 9
Joi	8 Mrt. Teodor Stratil.	21 Alois	3 24 8 9
Vineri	9 Archip. Ciril	22 Achațiu	3 24 8 9
Sămbătă	10 Păr. Timoteu	23 Basiliu	3 24 8 9

Avis abonanților nostri.

Apropiându-se finea semestrului prim, ianuaric- iunie, rugăm pe abonanții nostri să-și înnoiască de timpuriu abonamentele, căci aceste sânt a se plăti regulat înainte.

Totodată rugăm pe aceia, cari încă n'au respuns abonamentul pe semestrul care expiră, să-și achiteze datoria, căci în cazul contrar, la finea acestei luni le vom sistă expediarea.

Abonanții nostri, cari plătesc abonamentul cel puțin pe jumătate de an, dacă încă n'au primit tablourile noastre, pot să le comandeze, adaugând pentru „Stefan cel mare și aprodul Purice” o coroană; pentru „Stefan cel mare pe patul de moarte” 60 fileri.

EDITURA FAMILIEI.

Proprietar, redactor răspunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDAS NR. 296 b.)

MERSUL TRENURILOR.

Válabil de la 1. mai 1900.

Cluj—Oradea-Mare—Budapesta.						Budapesta—Oradea-Mare—Cluj.									
		Accel.		Person.		Accel.				Accel.		Person.		Accel.	
Cluj	pleacă	11 01	5 23	7 00	6 13	12 32		Budapesta	pleacă	9 15	1 55	5 45	8 30	6 50	
Jegenye	"	—	†6 11	7 59	7 16	†1 14		Szolnok	"	11 19	3 56	9 27	11 31	9 07	
Huedin	"	12 20	6 40	8 37	7 55	1 44		Szajol	"	11 33	4 09	9 46	11 50	9 21	
Ciucea	"	12 52	7 09	9 19	8 37	2 15		P.-Ladány	"	12 55	5 28	11 53	2 —	10 43	
Vad	"	1 34	7 47	10 08	9 32	3 01		Berettyó-Ujfalu	"	1 33	6 03	12 46	2 47	11 18	
Aleşd	"	†1 48	†7 59	10 25	9 49	†3 15		M.-Peterd	"	—	—	1 00	3 —	—	
Teleagd	"	2 01	8 11	10 42	10 07	†3 28		M.-Keresztes	"	—	—	1 14	3 12	—	
F.-Oşorheiü	"	—	—	11 01	10 27	—		Bihar-Püspöki	"	—	—	1 36	3 32	11 48	
Velenţa	"	2 25	8 32	11 10	10 37	—		Oradea-Mare	soseşce	2 11	6 39	1 48	3 42	11 56	
Oradea-Mare	soseşce	2 31	8 38	11 17	10 44	3 57		Oradea-Mare	pleacă	2 18	—	2 06	3 58	12 16	
Oradea-Mare	pleacă	2 38	8 43	11 36	11 04	4 10		Velenţa	"	2 25	—	2 30	4 05	—	
Bihar-Püspöki	"	—	8 52	11 47	11 14	—		F.-Oşorheiü	"	—	—	2 41	4 16	—	
M.-Keresztes	"	—	—	12 05	11 37	—		Teleagd	"	2 50	—	3 03	4 38	12 48	
M.-Peterd	"	—	—	12 17	11 50	—		Aleşd	"	†3 04	—	3 21	4 56	†1 02	
Berettyó-Ujfalu	"	3 18	9 23	12 29	12 05	4 50		Vad	"	3 26	—	3 45	5 20	1 26	
P.-Ladány	"	4 03	10 06	1 34	1 19	5 40		Ciucea	"	4 16	—	4 53	6 31	2 16	
Szajol	"	5 19	11 21	3 8	3 04	6 59		Huedin	"	4 52	—	5 32	7 16	2 49	
Szolnok	"	5 39	11 44	3 35	3 37	7 32		Jegenye	"	—	—	†6 01	7 49	3 15	
Budapesta	soseşce	7 50	1 50	6 20	7 10	9 40		Cluj	soseşce	5 55	—	6 59	8 33	3 50	

Oradea-mare. — Beinş, — Vaşcou.					Vaşcou. — Beinş, — Oradea-Mare.						
		Person.		Mixt.				Person.		Mixt.	
Oradea-mare	pleacă	5	35	2	40	Vaşcou	pleacă	4	—	2	55
Velenţa	"	5	47	2	51	Lunca-Baiţa	"	†4	12	3	08
Felix	"	6	11	3	13	Rieni	"	4	20	3	20
Cordău	"	6	26	3	27	Sudrici	"	4	39	3	37
Taşad	"	7	34	4	32	Beinş	"	†5	07	4	16
Drăgeşci	"	7	55	4	46	Şoncoiuş	"	5	28	†4	39
Ceica	"	8	12	†5	01	B.-Ujlak	"	†5	40	†4	51
Sombaşag-Rogoz	"	9	02	5	47	Borz	"	5	49	5	01
Hollod	"	9	15	5	59	Şoim	"	6	05	5	22
Ginta	"	9	29	6	12	Ginta	"	6	26	†5	43
Şoim	"	9	55	6	36	Hollod	"	6	40	6	—
Borz	"	10	10	†6	50	Sombaşag-Rogoz	"	†7	01	6	29
B.-Ujlak	"	10	22	7	01	Ceica	"	7	37	7	08
Şoncoiuş	"	10	35	†7	13	Drăgeşci	"	7	56	7	33
Beinş	"	11	21	7	47	Taşad	"	8	10	†7	47
Sudrici	"	11	44	8	09	Cordău	"	8	57	†8	36
Rieni	"	12	01	8	15	Felix	"	9	10	†8	49
Lunca-Baiţa	"	12	13	†8	34	Velenţa	"	9	31	9	10
Vaşcou	soseşce	12	29	8	49	Oradea-mare	soseşce	9	41	9	21

Oradea-Mare—Arad.						Arad—Oradea-Mare.									
		Person.						Person.							
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	30	7	—	Arad	pleacă	5	10	11	20	9	35
Ósi	"	10	30	4	41	7	16	Curtici	"	6	—	11	49	10	07
Less	"	10	48	5	01	7	40	Chitighaz	"	6	14	11	57	10	54
Cefa	"	11	03	5	19	8	05	Ciaba	"	6	40	2	33	11	50
Salonta	"	11	26	5	44	8	46	Giula	"	7	27	3	05	5	26
Kötegyán	"	11	46	6	05	9	15	Sarkad	"	7	47	3	27	5	56
Sarkad	"	11	57	6	17	9	31	Kötegyán	"	†7	56	3	39	6	10
Giula	"	12	21	6	44	10	01	Salonta	"	8	23	4	10	6	47
Ciaba	"	2	23	7	06	4	32	Cefa	"	8	42	4	34	7	18
Chitighaz	"	2	54	7	18	5	03	Less	"	9	04	5	—	7	51
Curtici	"	3	28	7	45	5	38	Ósi	"	9	21	5	19	8	16
Arad	soseşce	3	55	8	48	6	05	Oradea-Mare	soseşce	9	32	5	30	8	31

Numerii cei groşii înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineaţa. — Numerii semnaţi cu † înseamnă staţiunile, unde trenurile numai condiţionat se opresc.